

Marie Andersson
Naturskydd och tillsyn
010-22 36 429

Bildande av naturreservatet Hökesån -Habo i Habo kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Hökesån -Habo, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1a) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och stärka biologisk mångfald knuten till strömmande vattendrag med fria vandringsvägar och lämpliga habitat för öring och andra vattenlevande organismer
- bevara och nyskapa en varierad lövskog med dess biologiska mångfald och funktion som en ekologiskt funktionell kantzon mot vattendraget
- tillgängliggöra ett tätortsnära naturområde och ge möjlighet för friluftsliv och pedagogisk verksamhet

Syftet ska uppnås genom att:

- vattendraget lämnas till att huvudsakligen formas av naturlig dynamik
- lövskogen lämnas till att huvudsakligen formas av intern dynamik, med undantag av viss röjning/avveckling av gran för att på lång sikt bevara en lövträdsdominerad skog
- friluftsanordningar anläggs och underhålls och information om naturreservatets värden förmedlas till allmänheten

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen utser, enligt 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., Habo kommun som förvaltare av naturreservatet. Länsstyrelsen ansvarar dock för utmarkering och underhåll av reservatsgränsen samt framtagande och underhåll av informationsskyltar innehållande karta och föreskrifter för allmänheten.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. avleda ytvatten från vattendraget¹ då vattenföringen i Hökesån vid skjutbanan i Habo understiger 200 liter/sekund
2. avleda vatten från grundvattnet, dika eller utföra annan åtgärd som påverkar hydrologin i området eller ändrar vattendragets¹ vattenföring, djup eller läge
3. bedriva odling av fisk eller aquakultur av något slag
4. uppföra mast, antenn, damm, byggnad eller annan anläggning
5. anlägga väg eller parkeringsplats. Undantag gäller för breddning av befintliga vägar efter tillstånd från Länsstyrelsen.
6. utan Länsstyrelsens tillstånd anlägga järnväg, bro, gång- eller cykelväg. Undantag från föreskriften gäller för anläggning av gång- och cykelväg inom föreskriftsområde I på beslutskartan (bilaga 1b).
7. anlägga vatten- eller avloppsanläggning, el-, tele- eller dataanordning², anläggning och ledning för utvinning av värme, fjärrvärme eller fjärrkyla eller likartad nytthet. Undantag för nedläggande av ny markkabel med tillhörande delar i befintliga ledningsgator eller i anslutning till väg gäller efter tillstånd från Länsstyrelsen.
8. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar, inklusive vindfällen. Undantag gäller träd eller delar av träd som hindrar framfart på vägar, stigar eller leder eller utgör risk för byggnader eller människor. Undantag från föreskriften gäller inom föreskriftsområde I på beslutskartan (bilaga 1b), där återkommande röjning av klena träd (max 10 cm i brösthöjdsdiameter) och buskar får utföras inom två stycken max 10 meter breda siktgator som löper vinkelrätt mot vattendraget samt utav en stig som leder ner till vattendraget. Denna stig får även hållas fri från annan vegetation som hindrar framkomligheten.
9. plantera eller så främmande träd, buskar eller andra växter
10. bedriva täkt av något slag
11. anordna upplag av något slag

¹ Vattendraget avser både Hökesån och Pirkåsabäcken

² Med el-, tele- och dataanordningar avses i dessa föreskrifter anordningar såsom ledningar, ledningsgator, transformatorer, pumpstationer, elskåp och belysning

12. borra, spränga, gräva, schakta, påla, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
13. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll eller akuta åtgärder (inkl. nyanläggning till följd av akuta skador) rörande befintlig byggnad eller annan anläggning, järnväg, väg, bro, gång- och cykelväg, stig, vatten- och avloppsanläggningar samt el-, tele- och dataanordningar².

Efter tillstånd från Länsstyrelsen får undantag från föreskrift A7 och A12 göras för anläggningar och anordningar som är nödvändiga för att tillgodose ett allmänt behov av vatten, värme, el-, tele- eller dataanordningar² eller likartad nytta eller för att bortföra eller oskadliggöra avloppsvatten eller annan orenlighet. I samband med detta är det, efter tillstånd från Länsstyrelsen, tillåtet att ta bort enstaka träd eller buskar.

Från föreskrifterna undantas invallning av enskilda objekt vid extrema nederbördsstationer, om invallningen är nödvändig för att rädda värdefull egendom eller samhällsviktig verksamhet.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas

1. utmärkning av naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor
3. anläggande och underhåll av strövstig, vandringsled, led anpassad för rullstolsburna personer, gångbro, spänger, bänkar, bord, eldplats, soptunnor eller andra likvärdiga anordningar för pedagogisk verksamhet med koppling till reservatets syften. Föreskriften gäller i hela reservatet förutom inom föreskriftsområde II på beslutskartan (bilaga 1b).
4. utförande av naturvårdsinriktade åtgärder, såsom skapande av fria vandringsvägar, lekbottnar och lämpliga livsmiljöer för fisk och bottenfauna, röjning av inväxande gran, avveckling/ringbarkning av granar och frihuggning av grova lövträd. Avvecklade träd och buskar får vid behov transporteras ut ur reservatet.
5. mekanisk bekämpning av invasiva främmande arter
6. utförande av löpande friluftsförbättring åtgärder, bland annat avveckling av träd som hindrar framkomsten på stigar, riskerar människors eller byggnaders säkerhet eller riskerar att skada kulturhistoriskt intressanta konstruktioner.

² Med el-, tele- och dataanordningar avses i dessa föreskrifter anordningar såsom ledningar, ledningsgator, transformatorer, pumpstationer, elskåp och belysning

7. utförande av motormanuell gräs- och buskröjning inom föreskriftsområde *III* på beslutskartan (bilaga 1b), för att hålla markytan vid den gamla Spinnetdammen öppen
8. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål
9. avledande av vatten till akvarier i utbildningssyfte

C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT INOM NATURRESERVATET

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar
2. gräva upp växter
3. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan.

Från föreskrifterna undantas de åtgärder som krävs för att uppfylla befintlig fastställd detaljplan inom föreskriftsområde *IV* och *V* på beslutskartan (bilaga 1b). Föreskriftsområde *IV* är detaljplanerat som ett område för idrottsändamål och föreskriftsområde *V* är detaljplanerat som en bollplan.

Från föreskrifterna undantas, efter tillstånd från Länsstyrelsen, byggnation och underhåll av anläggningar för naturpedagogiska ändamål, såsom brygga och förvaringsskjul.

Från föreskrifterna undantas, efter tillstånd från Länsstyrelsen, åtgärder för vetenskaplig undersökning eller motsvarande.

Upplysning om annan lagstiftning

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området, bland annat kulturmiljölagen (1988:950), fiskelagen (1993:787) och Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena. Delar av området utgör strandskyddsområde. Vattenuttag utgör en vattenverksamhet enligt 11 kap. 2 § MB och kan kräva tillstånd. Samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan komma att krävas för verksamheter även om dessa inte är begränsade i föreskrifterna.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Hökesån -Habo
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Habo
Socken	Habo socken
Lägesbeskrivning	Beläget i Habo samhälle
Fastigheter	Gunnarsbo 1:272, Gunnarsbo 1:33 samt del av Gunnarsbo 1:58, del av Gunnarsbo 3:2, del av Kyrkeryd 6:2, del av Kråkeryd 1:221, del av Mölekullen 1:2, del av Mölekullen 1:21, del av Stora Kärr 4:1 och del av Stora Kärr 8:1.
Fastighetsägarkategori	Enskilda, Habo kommun och staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1a. Gränsen är delvis inmätt av Lantmäteriet.
Areal	27,0 hektar (ha), varav 1,5 ha vatten
Förvaltare	Habo kommun

Beskrivning av området

Naturreservatet utgörs av den del av vattendraget Hökesån som sträcker sig genom Habo samhälle, liksom delar av vattendraget Pirkåsabäcken, med angränsande kantzoner. Hökesån är utpekad som nationellt särskilt värdefull med avseende på fisk och fiske och nationellt värdefull med avseende på natur. Vattendraget har en artrik fiskfauna och utgör lek- och uppväxtområde för vätteröring och reproduktionsområde för vätterharr och flodnejonöga. Även bottenfaunan har höga värden. Strömstare och forsärla häckar längs ån och kungsfiskare förekommer tämligen frekvent. Hökesån är även intressant för sina kulturminnen. Under lång tid har ån nyttjats för fiske och som kraftkälla till ett stort antal kvarnar och fabriker. Skogen kring vattendragen utgörs av örtrik triviallövskog med inslag av ädellövträd och enstaka gamla, grova träd. Vattendragets belägenhet mitt i Habo samhälle gör området till ett attraktivt rekreatjonsområde.

Bakgrund

I september 2007 hölls en första markägarträff i syfte att informera kring behovet av ett långvarigt skydd för att bevara Hökesåns höga natur-, kultur- och fiskevärden. Inledningsvis diskuterades naturreservatsbildning av hela sträckan av Hökesån från Habo samhälle ner till mynningen i Vättern. För att underlätta möjligheten att skapa ett tätortsnära naturreservat med större fokus på friluftsliv och pedagogisk verksamhet bestämdes i ett senare skede att den del av vattendraget som går genom Habo tätort skulle brytas ut ur det övriga reservatet. Arbete med att långsiktigt skydda även övriga delar av Hökesån pågår. I januari 2011 fick Värderingsbyrån i Sydost AB i uppdrag att göra en värdering av området, i första hand av den privatägda marken. Utstakning och inmätning beställdes genom Lantmäteriet i augusti 2011.

Ersättningsfrågan har förhandlats via NAI Svefa och avtal om köp eller intrång har tecknats för samtliga berörda fastigheter.

Stora delar av marken inom naturreservatet ägs av Habo kommun. Gränsdragning, syfte och föreskrifter har därför tagits fram i nära samarbete med Habo kommun, vilka i första hand har företrätts av tekniska kontoret. Ett första möte där man specifikt diskuterade naturreservatsfrågan hölls med Habo kommun år 2009. Kommunen har dock varit aktiv i det tidigare arbetet kring fiskevårdsåtgärder i vattendraget.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Habo kommun, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen m. fl.

Ett förslag till beslut skickades i juni 2013 på remiss. Kända sakägare förelades samtidigt att inkomma med ett eventuellt yttrande. Habo kommun, Skogsstyrelsen, Vattenfall, Sveriges geologiska undersökning och Havs- och vattenmyndigheten har yttrat sig i frågan.

Remissvar

Habo kommun anser att föreskrifterna ska ändras så att det blir tillståndspliktigt och inte dispenskrav vid anläggande av väg, järnväg eller parkeringsplats.

SGU tillstyrker förslaget och föreslår en omformulering av områdesbeskrivningen.

Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget.

Vattenfall önskar att underhåll och nyläggning av kabel i befintliga ledningsgator inte ska försvåras av reservatet.

Samtliga remissvar har behandlats och delvis beaktats i beslut eller skötselplan. Länsstyrelsens ställningstagande finns längre ner i dokumentet under rubriken **Bedömning**.

Motivering

Bestämmelser

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att

använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., besluta att en annan myndighet, juridisk person eller markägare som har förutsättningar för att ha ett sådant ansvar ska förvalta ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap.

ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet, som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Bedömning

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av de av riksdagen beslutade miljömålen. Naturreservatsbildning av Hökesån -Habo bidrar till att miljö kvalitetsmålen "Levande sjöar och vattendrag", "Levande skogar", "God bebyggd miljö" och "Ett rikt växt och djurliv" kan uppfyllas.

Skälen enligt 7 kap. 5 § MB till att bilda naturreservatet är vattendraget Hökesån, som utgör ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag med avseende på fisk och fiske och ett nationellt värdefullt vattendrag med avseende på natur. Praktiskt taget hela åsträckan som ingår i naturreservatet utgörs av limnisk nyckelbiotop med strömmande sträckor. Vattendraget har en artrik fiskfauna och utgör lek- och uppväxtområde för vätteröring och reproduktionsområde för vätterharr och flodnejonöga. Även bottenfaunan har höga värden. Strömstare och forsärla häckar längs ån och kungsfiskare förekommer tämligen frekvent.

Lövträdsskogen kring vattendraget är till stora delar utpekad som nyckelbiotop utav Skogsstyrelsen och ett flertal signalarter och rödlistade arter har noterats i området. Naturreservatets gräns är dragen med hänsyn till vattendraget för att skapa en ekologiskt funktionell kantzon mot vattnet. Hökesån är utifrån kombinationen av lövskog i anslutning till ett värdefullt vattendrag prioriterad enligt den strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län som togs fram 2006. Hökesån hamnar inom högsta värdegruppen och bedöms ha högt värde på beståndsnivå. Området ligger inom värdetrakten Västra vätterstranden och skogen utgörs bitvis av den prioriterade skogstypen triviallövskog med ädellövinslag.

Med sitt tätortsnära läge är naturreservatsområdet intressant inte bara ur naturvårds- och friluftssynpunkt, utan även ur exploateringssynpunkt. Detta gör området extra utsatt för ingrepp med negativ påverkan på områdets naturvärden. Genom att långsiktigt skydda området som naturreservat kan den framtida markanvändningen fastställas så att nuvarande värden och helhet bevaras. Områdets höga natur- och friluftsvärden motiverar ett skydd mot exploatering och skador på vattendraget och kringliggande mark. Länsstyrelsen bedömer därför att området ska skyddas som naturreservat.

Naturreservatets syfte och föreskrifter har tagits fram i samråd med Habo kommun och har formulerats för att i så liten grad som möjligt inskränka på kommunens framtida behov av utveckling av nödvändig infrastruktur inom Habo tätort. Denna framtida utveckling ska dock vara miljömässigt godtagbar, vilket innebär att till exempel samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan

komma att krävas för verksamheter även om dessa inte är begränsade i föreskrifterna.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att säkerställa vattenföringen och bevara de höga naturvärden som finns knutna till vattendraget samt att tillgängliggöra ett tätortsnära naturområde väl lämpat för friluftsliv och pedagogisk verksamhet. För att gå kommunen till mötes har den tätortsnära sträckan av Hökesån brutits ut ur det övrigt tänkta naturreservatsområdet (som tidigare sträckte sig hela vägen ner till Hökesåns mynning i Vättern), i syfte att skapa ett tätortsnära naturreservat med anpassade föreskrifter.

En anpassning av föreskrifterna är att man utöver ett normalt underhåll av befintliga anordningar även öppnat upp för en framtida nybyggnation av anordningar som anses vara nödvändiga för att tillgodose ett allmänt behov av exempelvis vatten, värme, el-, tele- eller dataanordningar. Denna framtida utveckling kräver tillstånd från Länsstyrelsen och förutsätts vara miljömässigt godtagbar.

En nedläggning av jordkabel i befintliga ledningsgator eller i anslutning till väg kan vara positivt för bland annat landskapsbilden. Det är dock viktigt att en eventuell sådan jordkabel grävs ner så att området och vattendraget i synnerhet inte skadas. En eventuell framtida nedgrävning av jordkabel kommer därför enligt föreskrift A7 att kräva tillståndsprovning.

Naturreservatets utformning och ringa storlek motiverar ett förbud mot anläggandet av vägar och parkeringsplatser inom naturreservatet, då dessa riskerar att skada områdets höga naturvärden. En eventuell framtida breddning av områdets befintliga vägnät bedöms dock vara motiverad och kommer därför enligt föreskrift A5 omfattas av tillståndsprovning. Anläggande av gång- och cykelvägar (inklusive broövergångar) bedöms vara ett mindre ingrepp på områdets naturvärden och omfattas därmed av tillståndsprovning enligt föreskrift A6.

Vattenkvaliteten inom reservatet regleras inte specifikt genom reservatsföreskrifterna, dock ska reservatets syfte om lämpliga habitat för öring och andra vattenlevande organismer beaktas vid samtliga beslut som kan komma att påverka vattendragens vattenkvalitet. Bestämmelser kring utsläpp av avloppsvatten från miljöfarliga verksamheter i anslutning till Hökesån och Pirkåsabäcken regleras via 9 kap. miljöbalken om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Övriga utsläpp till vattendragen, såsom dagvatten, regleras med stöd av EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG), vilket till stor del har införlivats i 5 kap. miljöbalken genom miljökvalitetsnormer för vatten.

Fiske inom reservatet regleras inte specifikt genom reservatsföreskrifterna utan istället via gällande fiskelagstiftning, detta för att möjliggöra en aktiv förvaltning av fiskbestånden. Generella regler för fiske framgår av fiskelagen (1993:787). Den del av Hökesån som rinner genom naturreservatet omfattas dessutom av reglerna i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) som gäller

för Vättern och dess tillrinnande vattendrag upp till första definitiva vandringshindret. Enligt dessa föreskrifter är det förbjudet att fiska öring i Hökesån kring leken på hösten. Det finns även ett minimimått för hur stor öringen måste vara innan den får fångas. Bestämmelserna i fiskelagstiftningen anses vara tillräckliga för att reservatets syfte ska uppnås. Sekundär påverkan från fiske/fiskande, såsom slitage på åbotten och strandmiljöer eller störning av arter, bedöms ej finnas. Kräftfisket anses ej nödvändigt att reglera utifrån reservatets syften.

En omprövning av gällande vattendom för Hökesjön kan medföra ett beviljat tillstånd för bevattningsuttag från Hökesån. Detta skulle minska omfattningen av otillåtna bevattningsuttag, vilka kan ha en negativ påverkan på Hökesåns fiskbestånd och övriga naturvärden. Länsstyrelsen gör bedömningen att bevattningsuttag kan ske så länge vattenföringen i Hökesån överstiger 200 liter/sekund, utan att skada på fiskbestånd eller övriga naturvärden uppstår.

Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen, samt med de för området gällande detaljplanerna enligt 7 kap. 8 § MB. Undantag från föreskrifterna har gjorts för de åtgärder som krävs för att uppfylla befintlig fastställd detaljplan inom föreskriftsområde IV och V enligt beslutskartan (bilaga 1b). Kommunen har dock ingen avsikt att införliva dessa planer, där föreskriftsområde IV är detaljplanerat som ett område för idrottsändamål och föreskriftsområde V är detaljplanerat som en bollplan.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen (Miljö- och energidepartementet) **genom skrivelse till Länsstyrelsen** – se bilaga 4 (formulär 23).

Upplysning

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 15 juni 2015 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Jönköpings-Posten den 21 maj 2015, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 11 juni 2015.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsråd Anneli Wirtén beslutat och naturvårdshandläggare Marie Andersson varit föredragande, har även länsjurist Ulrika Källberg, avdelningschef Per Hallerstig och enhetschef naturskydd och tillsyn Malin Lund deltagit.

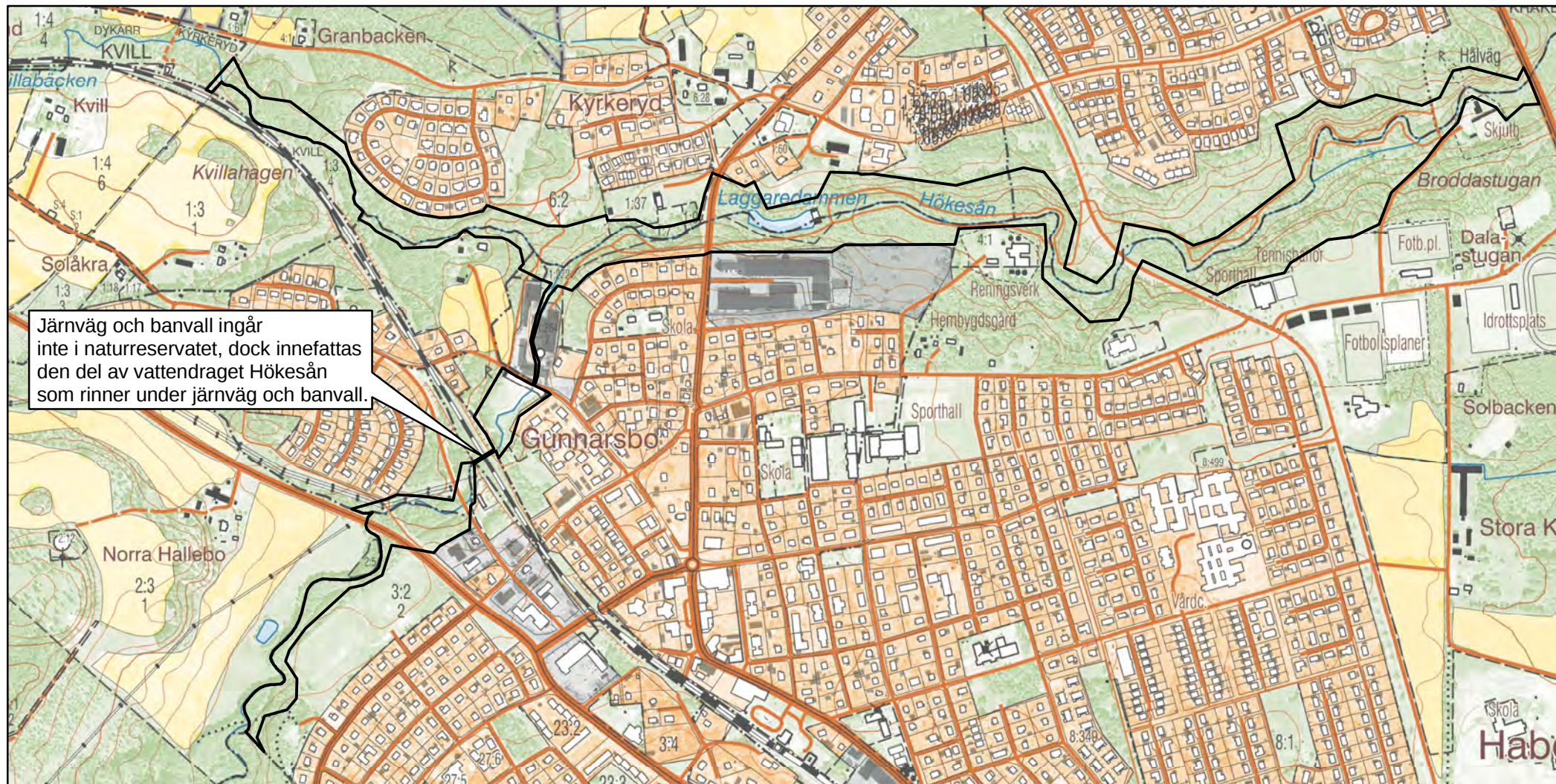

Anneli Wirtén
Marie Andersson

Bilagor

1. Beslutskartor
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Hur man överklagar
5. Sändlista

Naturreservatet Hökesån -Habo

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2015-05-11, dnr 511-528-2012

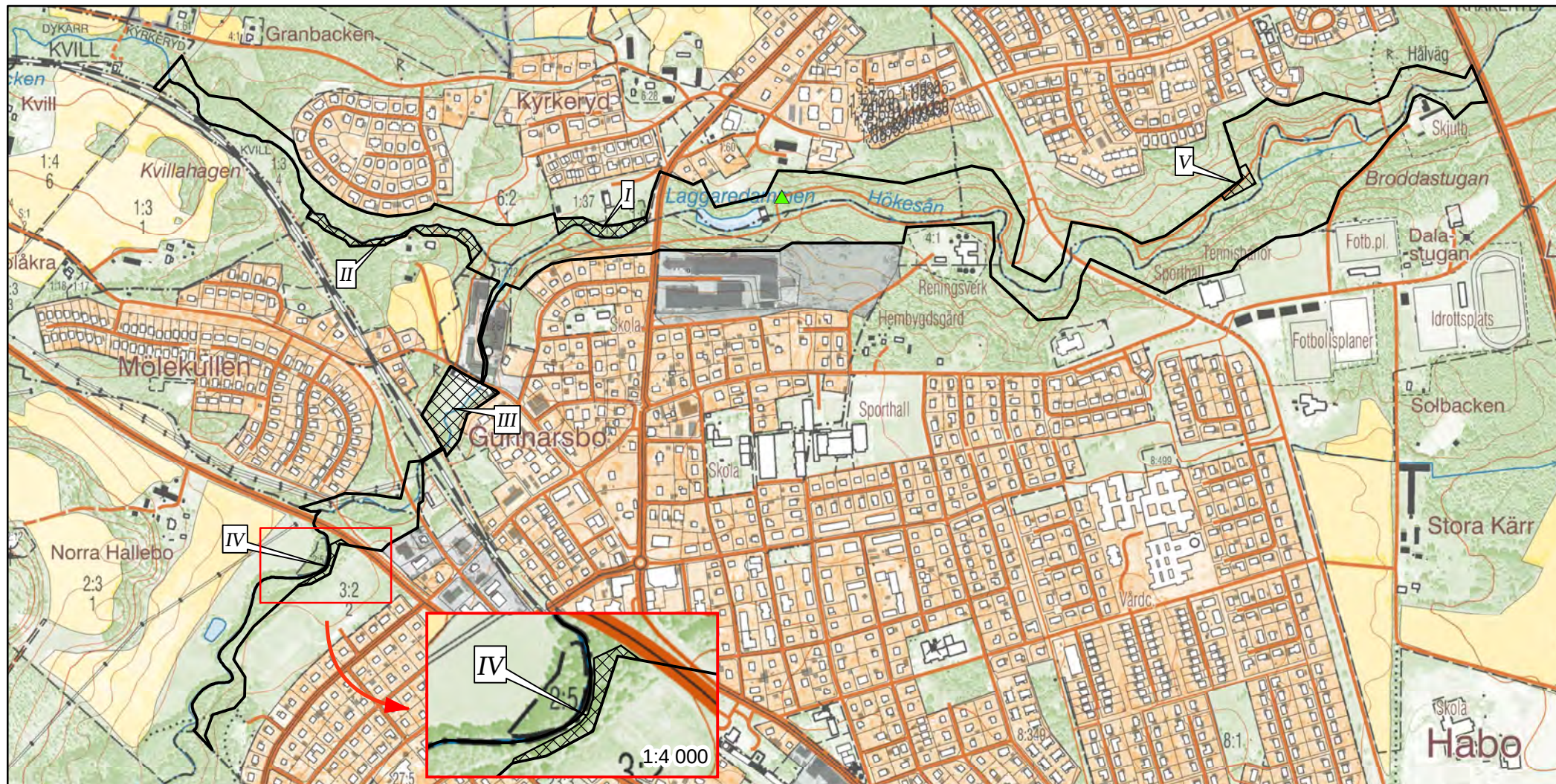
Länsstyrelsen
i Jönköpings län

 Naturreservatsgräns

Naturreseptatet Hökesån -Habo

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2015-05-11, dnr 511-528-2012

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

- Naturreseptatsgräns
- Föreskriftsområde
- Naturskola
- Befintlig strövstig / Gång- eller cykelväg

1:10 000

Bilaga 1b

Skötselplan för naturreservatet Hökesån -Habo i Habo kommun

Innehållsförteckning

1. SYFTET MED NATURRESERVATET	3
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	3
2.1 Administrativa data	3
2.2 Topografi, geologi och hydrologi	4
2.3 Historik och markanvändning	4
2.4 Växt- och djurliv	5
2.5 Friluftsliv	6
2.6 Bebyggelse och anläggningar	6
2.7 Källförteckning	6
3. MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR NATURRESERVATET	7
3.1 Övergripande mål med skötseln	7
3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	7
3.3 Friluftsliv och gränser	10
3.4 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	12
4. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	13
4.1 Uppföljning av skötselåtgärder	13
4.2 Uppföljning av bevarandemål	13
5. BILAGOR	13

Skötselplanens giltighetstid

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Jönköpings län år 2015 och gäller tills vidare, men bör revideras när tillsyn eller uppföljning visar att behov finns. Beslutets syfte och föreskrifter sätter ramarna för skötselplanens revidering.

Vid frågor om skötsel av reservatet kontakta Habo kommun, telefon: 036-442 80 00.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och stärka biologisk mångfald knuten till strömmande vattendrag med fria vandringsvägar och lämpliga habitat för öring och andra vattenlevande organismer
- bevara och nyskapa en varierad lövskog med dess biologiska mångfald och funktion som en ekologiskt funktionell kantzon mot vattendraget
- tillgängliggöra ett tätortsnära naturområde och ge möjlighet för friluftsliv och pedagogisk verksamhet

Syftet ska uppnås genom att:

- vattendraget lämnas till att huvudsakligen formas av naturlig dynamik
- lövskogen lämnas till att huvudsakligen formas av intern dynamik, med undantag av viss röjning/avveckling av gran för att på lång sikt bevara en lövträdsdominerad skog
- friluftsanordningar anläggs och underhålls och information om naturreservatets värden förmedlas till allmänheten

2. Beskrivning av området

2.1 ADMINISTRATIVA DATA

Namn	Hökesån-Habo
Skyddsform	Naturreservat
Areal	27,0 hektar (ha), varav 1,5 ha vatten
Beslut om Natura 2000	Nej
IUCN-kategori	IV – Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande sjöar och vattendrag, Levande skogar, God bebyggd miljö och Ett rikt växt och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Habo
Socken	Habo socken
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets väst del (11)
Mittpunktskoordinater	N 446 000 E 6419600 (SWEREF99_TM)
Lägesbeskrivning	Beläget i Habo samhälle
Fastigheter	Gunnarsbo 1:272, Gunnarsbo 1:33 samt del av Gunnarsbo 1:58, del av Gunnarsbo 3:2, del av Kyrkeryd 6:2, del av Kråkeryd 1:221, del av Mölekullen 1:2, del av Mölekullen 1:21, del av Stora Kärr 4:1 och del av Stora Kärr 8:1. Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3.

Markägarkategorier	Enskilda, Habo kommun och staten (Naturvårdsverket)
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är delvis inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Habo kommun

Areal per markslag

Skog	24,6
Vatten	1,5
Övrigt	0,9

Naturtyper

Natura 2000-habitat

Sjöar och vattendrag	1,5 ha	Mindre vattendrag (3260)	1,5 ha
Övrig öppen mark	1 ha		
Triviallövskog	10 ha		
Triviallövskog med ädellövinslag	14 ha		
Övrigt såsom vägar etc.	0,5 ha		

2.2 TOPOGRAFI, GEOLOGI OCH HYDROLOGI

Hökesån tillhör huvudavrinningsområdet Motala ström och har ett avrinningsområde på drygt 6 900 hektar. Vattendraget sträcker sig från Hökessjön, ner förbi Habo kyrka och vidare genom Habo tätort för att så småningom mynna ut i Vättern, en sträcka på nästan 18 kilometer. Ån är reglerad vid utloppet av Hökessjön. Naturreservatet innefattar den del av Hökesån som rinner genom Habo samhälle. Dess högsta punkt ligger 200 meter över havet och med en total höjdskillnad på strax över 100 meter utgörs ån i huvudsak utav strömmande vatten. I området runt naturreservatet förekommer vidsträckta områden av huvudsakligen finsand, förmodligen avsatta som issjösediment. Vattendraget har skurit ner genom sedimenten så att underliggande moränlager och ställvis även berggrunden har eroderats fram. Svämsediment har senare avsatts utefter vattendraget på några ställen. Moränen i området förekommer dels som sandig morän och dels som lerig sandig morän. Berggrunden inom reservatet domineras av porfyrisk granit. I naturreservatets nordvästra del ingår en del utav Pirkåsabäcken, vilken mynnar i Hökesån ett par hundra meter ovan den numera utrivna Laggaredammen.

2.3 HISTORIK OCH MARKANVÄNDNING

Området kring Hökesån bär spår av människors närvaro genom flera olika tidsepoker där de äldsta fynden, i form av stenyxor och bearbetad flinta, kan härledas ända tillbaka till stenåldern. Lämningsbilden tätar något kring järnåldern, och då främst äldre järnåldern fram till ca 500 e.Kr. Tydligast är detta genom de domarringar och stensättningar som finns i närområdet. Det är troligen under medeltiden som nuvarande Habo kommun på allvar koloniserats. Under lång tid utgjorde fisket i Hökesån en viktig inkomstkälla för många människor och framförallt var det vätteröring som fångades då de under hösten vandrade uppströms Hökesån för att leka. De äldsta

skriftliga uppgifterna om fiske i Hökesån är daterade till år 1322 och utgörs av ett bytesdokument från kung Magnus Eriksson; piscaria in Sutro (fisket i Suttran). Häradsekonomiska kartan från 1877-82 visar att stora delar av området kring Hökesån på denna tid var beklätt med lövskog eller lövblandad barrskog.

Utvinning av vattenkraft från Hökesån har haft en avgörande betydelse för den industriella utvecklingen i Habo. Ett exempel på detta är Laggaredammen som byggdes år 1897 och som försåg Habo laggkärlsfabrik med vattenkraft (RAÄ-nummer: Habo 351). Dammvallen var tre meter hög och bestod av granitblock. Laggkärlsfabriken avvecklades i början av 1960-talet och själva dammen revs år 2005, i syfte att återskapa fria vandringsvägar och det strömmande vatten som behövs för att vätteröring och annan fisk ska kunna nå sina ursprungliga lek- och uppväxtområden.

Centralt i Habo ligger Spinnet, ett ullspinneri från 1882 vars byggnader är klassade som industrihistoriskt värdefulla. Ullspinneriet upphörde i mitten av 1960-talet och idag har föreningar och företag olika typer av verksamheter i en del av byggnaderna. Hökesån rinner rakt genom industriområdet. För att öppna upp vandringsvägar för bland annat lekvandrande vätteröring revs under år 2010 den damm som ligger anslutning till Spinneriet och området utgörs numera av en gräsbevuxen, öppen yta.

I den nedre delen av Pirkåsabäcken har en kvarn med tillhörande damm legat (RAÄ-nummer: Habo 355). Lämningar efter dammvallen finns fortfarande bevarade och järnslag har påträffats i en bergsskrev (RAÄ-nummer: Habo 353 & 354). I naturreservatet finns även lämningar från ett småindustriområde (RAÄ-nummer: Habo 344).

2.4 VÄXT- OCH DJURLIV

Hökesån är utpekad som nationellt särskilt värdefull med avseende på fiske och nationellt värdefull från naturvärdessynpunkt. Vattendraget har en artrik fiskfauna och utgör lek- och uppväxtområde för vätteröring och reproduktionsområde för vätterharr. Även bergsimpa, flodnejonöga och signalkräfta förekommer i vattendraget. Praktiskt taget hela den sträckan av Hökesån som ingår i naturreservatet utgörs av limnisk nyckelbiotop med strömmande sträckor. Botten består av sand med inslag av sten och block. Bottenfaunan har höga värden, bland annat har den sällsynta och rödlistade nattsländan *Crunoecia irrorata* noterats. Vegetationen är sparsam och består främst av enstaka övervattensväxter samt mossor, däribland bladlevermossan dunmossa.

Skogen kring Hökesån utgörs av örtrik triviallövskog med inslag av ädellövträd och enstaka gamla, grova träd. Vanligt förekommande trädslag är al, björk, ask, lönn, sälg, gran och tall. Närmast vattendraget dominerar al och flertalet har kraftig sockelbildning. Buskskiktet domineras av hägg, hassel samt ung ask och rönn. Tillgången på död ved av både löv- och

barrträd är god. Skogsstyrelsen har i sin nyckelbiotopsinventering pekat ut ett större och två mindre områden inom naturreservatet som nyckelbiotoper. Dess naturvärden är framförallt kopplade till miljöer med hög och jämn luftfuktighet, översilad mark, död ved, block med lodytor samt grova ädellövträd.

Den djupa dalgången kring Hökesån skapar en skuggig miljö med en hög och stabil luftfuktighet. Några arter som gynnas av denna typ av miljö och har noterats i området är rutlungmossa, bågpraktmossa och grynig filtlav. Områdets rörliga markvatten och bitvis källpåverkade ytor har resulterat i en rik markflora med arter som till exempel strutbräken, kärrfibbla, skärmstarr och gullpudra. Fågelarter som forsärla och strömstare trivs i området och även de rödlistade arterna mindre hackspett och kungsfiskare har noterats.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2a.

2.5 FRILUFTSLIV

Hökesån rinner igenom Habo samhälle och dess lättillgänglighet och kulturhistoriska inslag gör det till ett attraktivt rekreationsområde. Längs med dalgången i naturreservatets centrala del går det att följa Hökesån på bägge sidor om vattendraget via utmarkerade stigar. I området finns två eldplatser samt ett stort antal bänkar, bord och papperskorgar. Vid den utrivna Laggaredammen finns en naturskola, dvs. en byggnad för utomhuspedagogik.

Den gamla damm som ligger i anslutning till Spinnets har permanent tömts på vatten och utgör numer en lämplig besöksplats för friluftslivet. Från platsen har man god överblick över ån liksom över de närbelägna och kulturhistoriskt intressanta industribyggnaderna. Det finns planer på att öppna ett besökscentrum i Spinnets industribyggnader och man hoppas att på så sätt kunna öka intresset för Vättern och vätterbäckarnas natur- och kulturvärden.

2.6 BEBYGGELSE OCH ANLÄGGNINGAR

Hökesån rinner genom Habo samhälle. Inom naturreservatet förekommer därför ett stort antal kommunala anläggningar i form av brunnar, elskåp och avlopps- och vattenledningar. Naturreservatet genomkorsas även av ett antal större vägar liksom gång- och cykelvägar, broar samt ett järnvägsspår. Flera pumpar och pumphus förekommer längs med vattendraget. I naturreservatets centrala del finns en mindre, enkel byggnad som fungerar som naturskola och längs med vattendraget står ett 30-tal bänkar, fem bord och två eldplatser.

2.7 KÄLLFÖRTECKNING

Fornlämningsregistret. Riksantikvarieämbetet
Länsstyrelsen i Jönköpings län. Databas över hotade arter

Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. Natur i Jönköpings län.
Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2005. Hökesån, Kråkeryd
Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2005. Hökesån, Klingekärr
Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i
Jönköpings län. Meddelande 2006:8
SGU. Jordartskartan och Berggrundskartan
Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsbeskrivningar
Vatteninformationssystem Sverige, Hökesån

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1 ÖVERGRIPANDE MÅL MED SKÖTSELN

Skötseln av reservatet ska kombinera naturvärden och tätortsnära värden. Fria vandringsvägar och funktionella livsmiljöer för fisk och andra vattenlevande organismer ska säkerställas. Skogliga skötselåtgärder inom reservatet ska i huvudsak begränsas till röjning/avveckling av gran, i de fall detta krävs för att på lång sikt bevara en lövträdsdominerad skog. I övrigt lämnas skogen att formas av intern dynamik där naturliga processer skapar trädskiktets karaktär. Då reservatsområdet har ett högt värde för såväl natur som friluftsliv och rekreation måste en eventuell intressekonflikt vad gäller dessa värden lösas från fall till fall. Träd som utgör en säkerhetsrisk för reservatets besökare åtgärdas. Fällda träd får flyttas till annan plats inom reservatet, men ska så långt som möjligt lämnas som död ved inom reservatets gränser. Den aktiva skötseln i reservatet syftar främst till att tillgängliggöra området för friluftsliv och pedagogisk verksamhet. Detta innefattar bland annat anläggning och underhåll av en markerad strövstig, bord och bänkar samt framtagande av informationsskyltar. Strövstigen ska underhållas vid behov, bland annat genom att nedfallna träd och grövre grenar som hindrar framkomsten flyttas till annan plats i naturreservatet.

Områdets kulturhistoriska lämningar ska underhållas och vid omfattande skötselåtgärder som berör kulturmiljön ska Länsstyrelsens kulturmiljöenhet kontaktas. Inom hela naturreservatet är det tillåtet att mekaniskt bekämpa invasiva främmande arter.

Fordon bör så långt möjligt undvikas vid all typ av skötsel.

3.2 SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2b.

SKÖTSELOMRÅDE 1	VATTENDRAGET	1,5 HA
Naturtyp:	Sjöar och vattendrag	1,5 ha
Natura 2000-habitat:	Mindre vattendrag (3260)	1,5 ha

OMRÅDESBESKRIVNING

Skötselområdet utgörs av själva vattendraget. Sträckan inom naturreservatet är drygt 3 kilometer och artificiella vandringshinder saknas. Ån har en medelbredd på omkring 5 meter och en medelvattenföring på omkring 700 l/s. Vattendragets ekologiska status är god och mätningar av näringsämnen och pH visar inga tecken på övergödning eller försurning. Huvuddelen av området domineras av strömmande vatten med inslag av små fall, mossiga stenblock och död ved. Vattendraget utgör reproduktionsområde för vätteröring och flodnejonöga.

BEVARANDEMÅL

Hökesån ska utgöras av ett naturligt och morfologiskt väl fungerande vattendrag med strömvattenbiotoper och fria vandringsvägar. Det ska finnas livskraftiga populationer och lämpliga uppväxtområden, lekbottnar och ståndplatser för vätteröring och flodnejonöga. Vattnets ekologiska och kemiska status ska vara god.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Vattendraget lämnas till att huvudsakligen formas av naturlig dynamik.
- Vid behov får uppkomna hinder som långsiktigt stör olika arters vandring i ån tas bort. Behovsutredning med efterföljande skötselåtgärd sker vart 5-10:e år.
- Vid behov ska lämpliga lekbottnar, uppväxtområden och ståndplatser för öring och flodnejonöga skapas. Behovsutredning med efterföljande skötselåtgärd sker vart 5-10:e år.

SKÖTSELOMRÅDE 2	F.D. DAMMOMRÅDE	1 HA
Naturtyp:	Övrig öppen mark	1 ha
Natura 2000-habitat:	Ej habitat	

OMRÅDESBESKRIVNING

I samband med fiskvårdsåtgärder i Hökesån har dammen i anslutning till Spinnets permanent tömts på vatten och består nu av en öppen gräsbevuxen yta. Efter överenskommelse med kulturmiljöenheten ska området behålla sin öppna karaktär för att påminna om den damm som tidigare legat på platsen och var en viktig del i den gamla industri som under lång tid funnits på platsen. Området lämpar sig väl för rekreation då den ger en god överblick över ån och tydligt kopplar till närbelägna, kulturhistoriskt intressanta industribyggnader.

BEVARANDEMÅL

Området ska behålla sin öppna karaktär för att påminna om den damm som tidigare legat på platsen. Viss beskuggning av vattendraget är dock önskvärt, särskilt på södra sidan av ån där beskuggande träd och buskar ska lämnas. Den öppna markytan ska utgöra minst 0,6 hektar.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Motormanuell bortröjning av gräs och sly utförs vid behov för att hålla markytan öppen.

SKÖTSELOMRÅDE 3	Triviallövskog med ädellövinslag	24,5 HA
Naturtyp:	Triviallövskog med ädellövinslag	14 ha
	Triviallövskog	10 ha
	Övrigt såsom vägar etc.	0,5 ha
Natura 2000-habitat:	inget habitat	

OMRÅDESBESKRIVNING

Området utgörs av lövskog med inslag av gran och enstaka gamla, grova träd. Tillgången på död ved är måttlig och består av såväl lågor som torrträd och högstubbar. Trädskiktet är luckigt och har en varierad trädslagblandning. Till största delen dominerar björk, al, rönn, ask, säl, och gran. Inom mindre områden är dock ädellövträdsinslaget, framför allt ek och lönn, stort. Närmast ån dominerar al och flertalet har kraftig sockelbildning. Sidorna ner mot ån är bitvis branta och på en del ställen tränger grundvatten fram.

BEVARANDEMÅL

Skogen ska formas av intern dynamik där naturliga processer skapar ett luckigt, varierat och olikåldrat trädskikt med inslag av gamla trädindivider och död ved. Det ska finnas en ekologiskt funktionell kantzon mot vattendraget. Arter som är knutna till miljöer med hög och jämn luftfuktighet, översilad mark, död ved och inslag av grova ädellövträd ska kunna fortleva på lång sikt. Områdets kulturlämningar ska vara väl synliga och skyddas från träd och buskar som kan skada konstruktionerna. Det ska finnas minst 24 hektar triviallövskog eller triviallövskog med ädellövinslag.

RESTAURERINGSÅTGÄRDER

- Andelen gran ska minskas i de delar där den idag är ett påtagligt inslag, senast år 2019. Merparten av granar i alla olika åldrar avverkas och transporteras ut ur reservatet, såvida det inte bedöms att allvarligt skada andra naturvärden.

LÖPANDE SKÖTSELÅTGÄRDER

- Området lämnas i huvudsak utan åtgärder, med reservation för viss röjning/avveckling av gran i de fall detta anses vara nödvändigt för att bevara en lövträdsdominerad skog. Behovsutredning sker vart 10:e år.
- Vart 10:e år inventeras behovet av frihuggning kring träd med solitärträdsegenskaper i anslutning till Habo idrottsplats. I anslutning till inventeringen görs de friställningar som behövs. Uttransport av

virke får ske enbart i de fall de inte riskerar att skada andra naturvärden.

- Vid behov ska områdets kulturhistoriska lämningar röjas fria från träd och buskar som skymmer sikten eller riskerar att skada konstruktionerna

3.3 FRILUFTSLIV OCH GRÄNSER

Hökesån är ett attraktivt rekreationsområde vars lokalisering och lättillgänglighet gör området väl lämpat för friluftsliv och naturpedagogisk verksamhet. De strövstigar och anordningar för friluftslivet som finns i området idag kommer till viss del att nyttjas även för naturreservatets besökare. Parkeringsmöjligheter och toaletter för naturreservatets besökare är tänkta att samordnas med det planerade besökscentrat i anslutning till Spinnetlokalen. Underhåll av befintliga anordningar för friluftslivet utöver de som anges i skötselplanen sker i mån av tillgängliga resurser. Finns inte medel för ett fortsatt underhåll i framtiden ska anordningarna tas bort. Området bör i så stor utsträckning som möjligt tillgängliggöras för alla, exempelvis genom anpassningar av friluftsanordningarna för rullstolsburna personer eller reservatsbesökare med barnvagn.

För lokalisering av friluftsanordningar, se kartbilaga 2c.

BEVARANDEMÅL

Gränsmarkeringen för området ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar och hållas i gott skick. Besökare till naturreservatet ska kunna ta del av föreskrifter och information om områdets naturvärden genom informationstavlor. Det ska finnas minst fyra informationstavlor i naturreservatet och det ska även finnas information tillgänglig på Länsstyrelsens webbsida. Områdets anläggningar för friluftslivet ska vara i gott skick. Det ska finnas en ca 2 km lång, markerad och väl underhållen strövstig längs med vattendraget. Broar eller spänger ska möjliggöra passage över vattendraget. Inom naturreservatet ska det finnas minst en eldplats med intilliggande bord/bänkar, fem bord med bänkar samt minst två bord som är anpassade för rullstolsburna personer.

SKÖTSELÅTGÄRDER

- Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar inom 1 år efter att naturreservatsbeslutet vunnit laga kraft, samt underhållas vid behov. Länsstyrelsen i Jönköpings län ansvarar för åtgärden.
- Informationstavlor innehållande karta och information om naturreservatets naturvärden, samt föreskrifter för allmänheten, ska placeras ut inom 1 år efter att naturreservatsbeslutet vunnit laga kraft enligt kartbilaga 2c. Tavlans text ska finnas på svenska och engelska. Minst en informationstavla (förslagsvis i anslutning till Spinnetlokalen) ska placeras lättillgängligt och på en höjd av mellan 90-160 cm över marken för att underlätta läsning för rullstolsburna

personer. Länsstyrelsen i Jönköpings län ansvarar för åtgärden samt för tavlornas underhåll i framtiden.

- Den strövstig som sträcker sig längs med vattendraget enligt kartbilaga 2c ska markeras senast år 2019. Strövstigen ska underhållas vid behov, bland annat genom att nedfallna träd och grövre grenar som hindrar framkomsten flyttas till annan plats i naturreservatet. Delar av strövstigen bör förstärkas för att underlätta framkomligheten, exempelvis genom breddning, hårdgörning eller utjämning av marken. Även de broar där strövstigen korsar vattendraget bör vara lättframkomliga och underhållas.
- Vid Laggaredammen ska det i anslutning till befintlig eldplats anläggas ett bord med bänkar, senast år 2019. Det ska även finnas minst ett bord som enligt vedertagna riktlinjer är anpassat för rullstolsburna personer.
- I anslutning till Spinnetdammen ska det senast år 2019 finnas minst tre bord med bänkar. Det ska även finnas minst ett bord som enligt vedertagna riktlinjer är anpassat för rullstolsburna personer.
- Utöver ovan nämnda anordningar ska det inom naturreservatet finnas minst ett bord med bänkar. Övriga anordningar för friluftslivet som finns i naturreservatet idag får finnas kvar, men ska tas bort om underhållet ej kan upprätthållas i framtiden.
- Vid behov får soptunnor/papperskorgar placeras ut i anslutning till övriga anordningar för friluftslivet.

UPPLYSNINGAR:

- ✓ Genom projektet "Besöksmål Vätterbäckar" planeras det att anlägga ett besökscentrum i Spinnetlokalen i Habo samhälle. Besökscentrat ska belysa vätterbäckarnas betydelse för reproduktionen av öring i Vättern samt binda samman natur- och kulturmiljön i anslutning till Vätterbäckarna. Tanken är att besökscentrat och dess anordningar ska samordnas med naturreservatet. Detta inkluderar exempelvis parkering, toaletter och informationsmaterial.
- ✓ I anslutning till eventuellt besökscentrum finns även planer på att anlägga förvaringsskjul, platser att håva i vattendraget från samt en brygga/kaj. Observera att reservatsbeslutet inte per automatik ger tillåtelse att upprätta anordningar inom naturreservatet. Bygglov och andra tillstånd ska fortfarande sökas vid bygge av exempelvis bryggor och förvaringsskjul.
- ✓ Ingen parkeringsyta kommer att anläggas inom naturreservatet. Tanken är att besökande till reservatet ska kunna nyttja befintliga parkeringsytor utanför reservatet, exempelvis parkeringen vid idrottsplatsen i Habo samhälle samt en eventuell framtida parkering inom projektet "Besöksmål Vätterbäckar".

- ✓ Tanken är att den strövstig som går genom naturreservatet ska ansluta till en strövstig öster om väg 195 och fortsätta längs med Hökesån hela vägen ner till vattendragets mynning i Vättern. Vid behov får därför en ny strövstig anläggas längs med vattendraget i naturreservatets östra del (nedan skytteföreningens lokaler) för att binda samman stigsystemen på bägge sidor om vägen.
- ✓ Observera att anläggande av anordningar för friluftsliv eller pedagogisk verksamhet inte är tillåtet inom föreskriftsområde II på beslutskartan, enligt föreskrift B3 och B9.

3.4. SAMMANFATTNING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Åtgärd	Var	När
Gränsmarkering (Länsstyrelsens ansvar)	Yttergräns	inom 1 år efter att naturreservatsbeslutet vunnit laga kraft
Sätta upp informationstavlor (Länsstyrelsens ansvar)	Enligt kartan med friluftsanordningar	inom 1 år efter att naturreservatsbeslutet vunnit laga kraft
Undanröjning av uppkomna hinder som långsiktigt stör arters vandring i ån	Skötselområde 1	Behovsutredning vart 5-10:e år
Skapa lekbottnar, uppväxtområden och ståndplatser för öring och flodnejonöga	Skötselområde 1	Behovsutredning vart 5-10:e år
Motormanuell röjning av gräs och sly fört att hålla markytan öppen	Skötselområde 2	Vid behov
Röjning/avveckling av gran	Skötselområde 3	Senast år 2019 samt behovsutredning vart 10:e år
Frihuggning kring träd med solitärträdegenskaper i anslutning till Habo idrottsplats	Skötselområde 3	Behovsutredning vart 10:e år
Röjning kring kulturhistoriska lämningar	Skötselområde 3	Vid behov
Markering av strövstig	Skötselområde 3	Senast år 2019
Underhåll av strövstig, bl.a flytta undan nedfallna träd	Skötselområde 3	Vid behov
Underhåll av broar	Där markerad strövstig passerar vattendraget	Vid behov
Framtagande av bord och bänkar, varav två anpassade för rullstolsburna personer	Enligt kartan med friluftsanordningar	Senast år 2019
Underhåll av bord, bänkar och eldplatser	Skötselområde 3	Vid behov

Utplacering och underhåll/tömning av soptunnor/papperskorgar	I anslutning till övriga anordningar för friluftslivet	Vid behov
--	--	-----------

4. Dokumentation och uppföljning

4.1 UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras, skriftligt och vid behov med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Enligt särskilt avtal med Länsstyrelsen i Jönköpings län ska förvaltaren årligen lämna en skriftlig redogörelse över vilka åtgärder som genomförts för att Länsstyrelsen ska registrera dessa i Naturvårdsverkets naturvårdsdatabas SkötselDOS.

4.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivs-värden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden och utförs av Länsstyrelsen i Jönköpings län.

5. Bilagor

- 2a Artlista
- 2b Skötselplankarta
- 2c Karta med friluftsanordningar

Urval av arter inom naturreservatet Hökesån -Habo i Habo kommun

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: RE (nationellt utdöd), CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (nära hotad), S3 (høgt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (lågt signalvärde), EU (arter i fågeldirektivet), ÅGP (art inom åtgärdsprogram för hotade arter).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades.

Referens: SKS (Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering), LST (Länsstyrelsen), AP (Artportalen).

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Sekretessarter är inte angivna.

Art	Kategori	Inventerat	Referens
Kärlväxter			
Alm (<i>Ulmus glabra</i>)	CR	2012	Lst
Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	EN	2012	Lst
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	S1	2003	SKS
Gullpudra (<i>Chrysosplenium alternifolium</i>)	S2	2005	Lst. L. Wedmo
Kärrfibbla (<i>Crepis paludosa</i>)	S2	2005	Lst. L. Wedmo
Lundelm (<i>Elymus caninus</i>)	S2	2005	Lst. L. Wedmo
Skärmstarr (<i>Carex remota</i>)	S3	2005	Lst. L. Wedmo
Strutbräken (<i>Matteuccia struthiopteris</i>)	S3	2005	Lst. L. Wedmo
Mossor			
Bågpraktmossa (<i>Plagiomnium medium</i>)	S3	2005	Lst. L. Wedmo
Fällmossa (<i>Antitrichia curtipendula</i>)	S3	2003	SKS
Grov baronmossa (<i>Anomodon viticulosus</i>)	S3	2003	SKS
Guldlockmossa (<i>Homalothecium sericeum</i>)	S2	2003	SKS
Krusig ulota (<i>Ulota crispa</i>)	S2	2005	Lst. L. Wedmo
Rutlungmossa (<i>Conocephalum conicum</i>)	S3	2005	Lst. L. Wedmo
Lavar			
Almlav (<i>Gyalactia ulmi</i>)	VU, S3	2003	SKS
Grynig filtlav (<i>Peltigera collina</i>)	NT, S3	2005	Lst. L. Wedmo

Fåglar			
Forsärla (<i>Motacilla cinerea</i>)		1993	AP
Strömstare (<i>Cinclus cinclus</i>)		1992	AP
Kungsfiskare (<i>Alcedo atthis</i>)	VU, EU	2009	AP
Fiskar			
Bäcknejonöga (<i>Lampetra planeri</i>)		2007	Lst. Elfiskereg.
Elritsa (<i>Phoxinus phoxinus</i>)		1992	Lst. Elfiskereg.
Flodnejonöga (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	ÅGP	2003	Lst. Elfiskereg.
Öring (<i>Salmo trutta</i>)		2011	Lst. Elfiskereg.

Källförteckning

Artdatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Bilaga 1 till fågeldirektivet

Bilaga 2 till art- och habitatdirektivet

Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

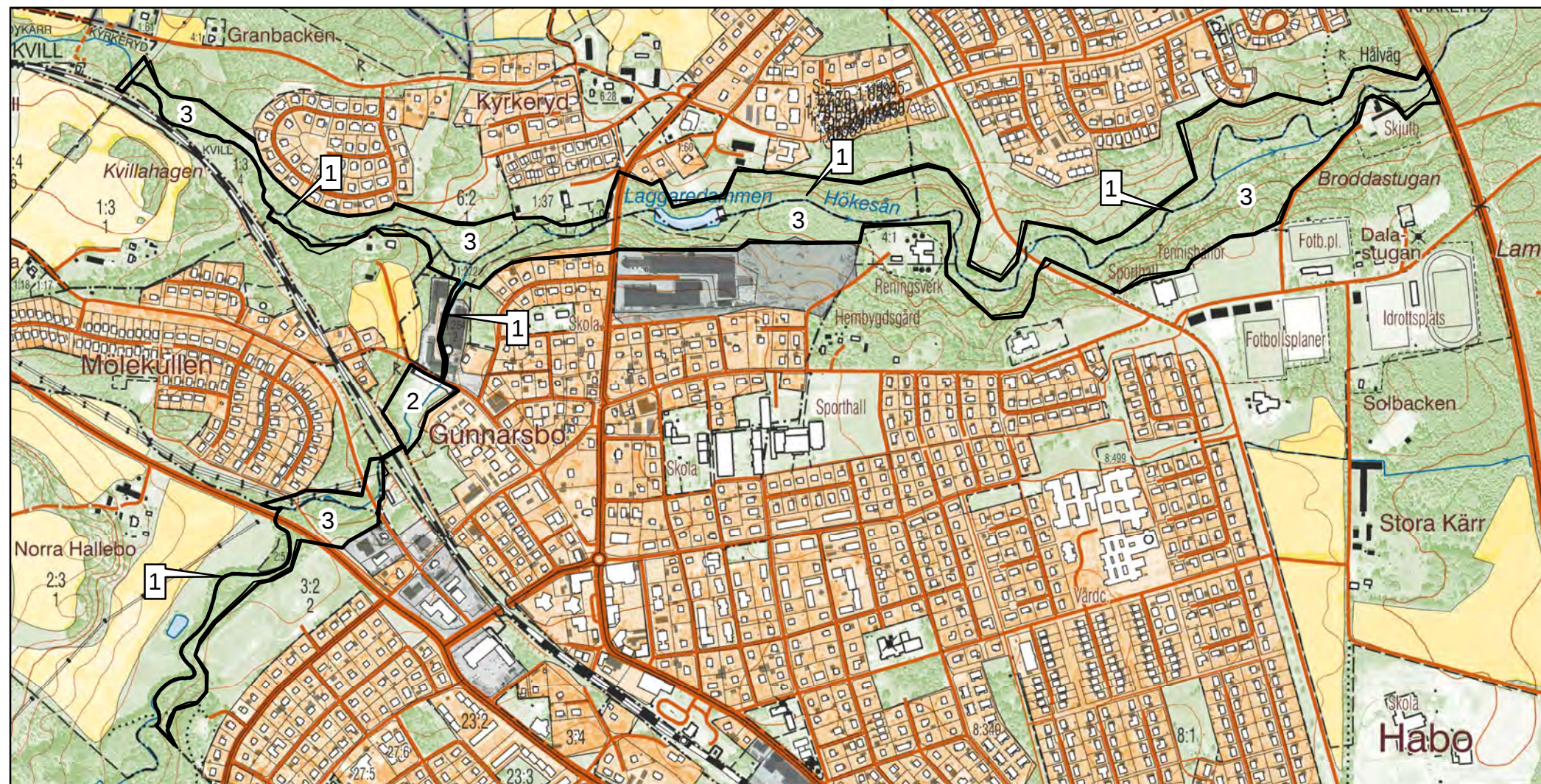
Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

Naturreservatet Hökesån -Habo

Skötselplankarta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2015-05-11, dnr 511-528-2012

Yttergräns

Skötselområden

1. Vattendraget

2. Öppet dammområde

3. Lövskog

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

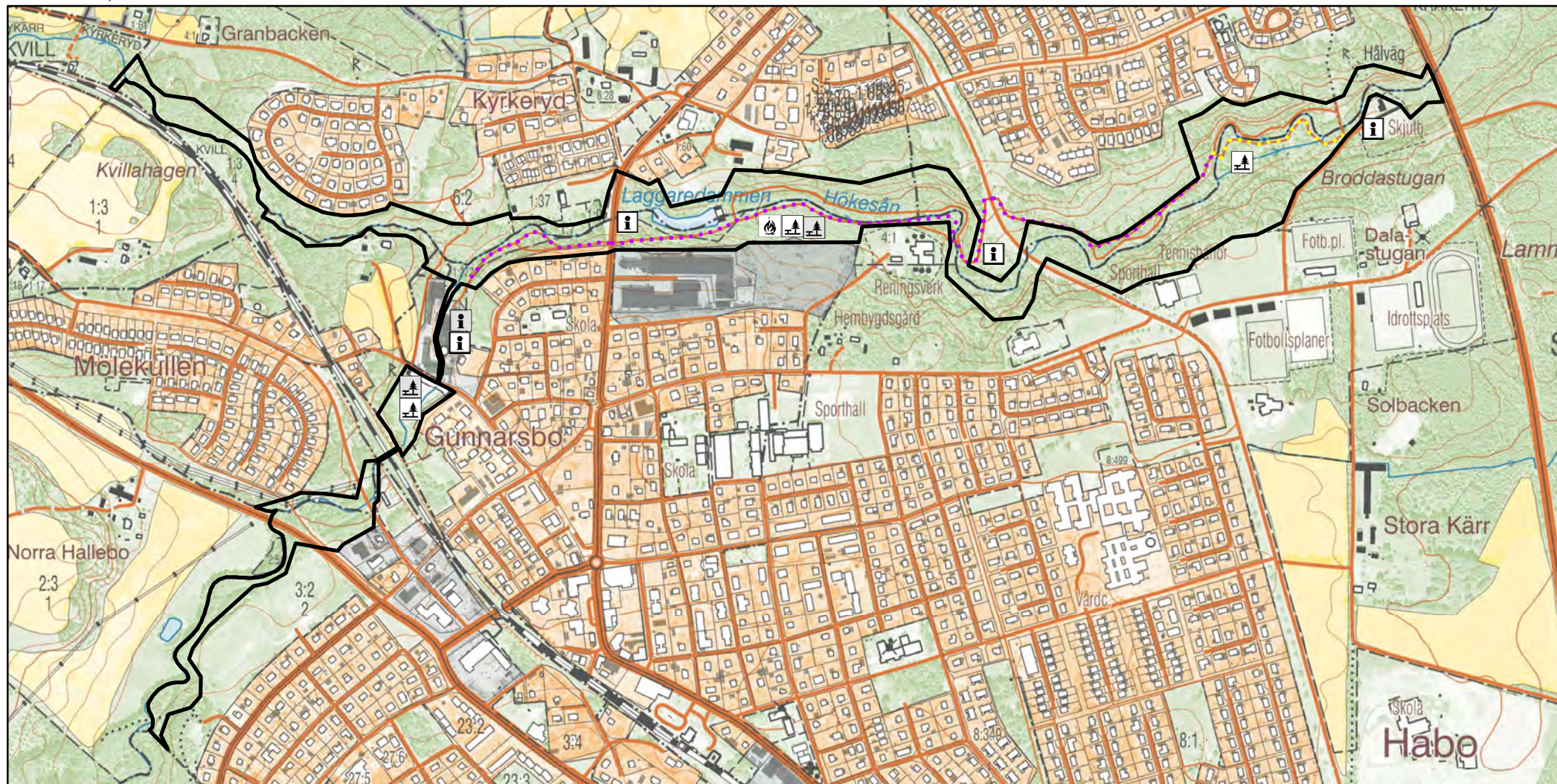
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

© Länsstyrelsen Jönköping

1:10 000

Naturreservatet Hökesån -Habo

Karta med friluftsanordningar
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2015-05-11, dnr 511-528-2012

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

- Reservatsgräns
- Informationsskylt
- Anpassad informationsskylt

- Bord/bänk
- Anpassat bord/bänk
- Eldplats

- Markerad strövstig, förstärkt och lättframkomlig
- Markerad strövstig

1:10 000

Bilaga 2c

Formulär 23

HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS REGERINGEN

VEM SKA PRÖVA ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet.
HUR MAN UTFORMAR ÖVERKLAGANDET	I skrivelse ska du • tala om vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och dag för beslutet • redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt • redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras Du kan anlita ombud att sköta överklagandet åt dig. Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Din skrivelse ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen. Länsstyrelsens adress och telefonnummer finner du längst ner på denna sida.
SENASTE DATUM FÖR ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse inom tre veckor från den dag då beslutet genom kungörelse senast tillkännagivits i ortstidning, annars kan ditt överklagande inte prövas.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Du ska underteckna skrivelsen och förtydliga namnteckningen. Uppge postadress och telefonnummer.